

РОБОЧИЙ НАРОД

ROBOTCHYJ NAROD

THE WORKING PEOPLE

ПОРЯДКОВЕ ЧИСЛО 130.

ОРГАН ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ-ДЕМОКРАТІЇ В КАНАДІ.

REGULAR NUMBER 130.

РІК V.

Ч 13.

СЕРЕДА

26. МАРТА. 1913.

WINNIPEG, MAN.

WEDNESDAY,

MARCH 26. 1913

No. 13.

VOL. V

Новинки.

Телеграми доносять, що твердиня Скутарі знаходиться в страшній вогни. Армації ревує від рана до вечера. В місті велике спустошення.

Під Чаталджею ведеться далі завзята боротьба. Страці болгарські малі. Турків згинуло поперек 300.

Адріанополь піддав ся.

Телеграми принесли новинку, що варенці Адріанополь по так довгій і завзятій боротьбі, піддав ся болгарам. Коли болгарські війська вступили до міста, Турки висадили всі магазини свої в воздух та позапалали місто. Однак Болгари поспішили до акції і вратували будинки від знищення. Тепер всі думають що коли сьвяте місто Турків упало, так війна скоро закінчиться ся.

Німецькі жовніри а соціалістична партія.

Недавно в місті Лінска, в Німеччині часті війська удали ся з офіцерами до кіно-театру, де мало ся підбадьорити в них патріотичного духа через показуваня образків з військового життя, з війни пруської, де Прусакі бють неприятели, з життя цесаря а на закінченя життя і смерті молодого писателя Кернера. Та не так склалось як думалось. Коли всі в найбільшій напруженю очікували „патріотичних“ образків, — оператор фільм через похібку замість очікуваня, кинув на екран цілком інші образи, котрі стались великою несподіванкою для присутних. Образи представляли відслоненя пам'ятника Павла Сингера, бувшого провідника соціалістів в парламенті,

котрий умер в мнурнім році, даліше його похід погребовий та бееідників промавляючих над гробом Сингера.

Жовніри стали сильно ошлекувати образи, оказуючи сим вираз симпатії для соціалістичної партії.

Офіцери ветікали ся зі алости такою несподіванкою, старали ся перервати представленя, а коли сего не встигли доконати, ніби по „військовою“ дали розказ всім прихильникам соціалізму опустити театр. Оператора сего зараз сквітовано а в війську появив ся наказ ходити жовнірам більше до театрів, де показують соціалістичні образи. Сим чином німецькі юнкри хотять повдержати червоный стяг соціалізму, котрий навіть при війську підкопує вже їх ґрунт під ногами. І нині чи завтра ідея соціалізму візьме таки верх в світі, розбиваючи послідні куски тої великої скали.

Дикий напад Англіїців.

Минувшю неділю англійські суфражистки в Лондоні, скликали величезне віче в справі домаганя ся виборчих прав. Коли тільки отворено віче і стала промовляти одна із проведриць, 10 ти сячна товпа (противників) розпочала крик, ойк, брєнькіт та киданя ріжними відпадками овочів. Доперва по якімсь часі удалось поліції привести все до порядку. Ось так виглядають ті культурні Англіїці в практиці.

Часописі доносять, що навіть підчас найбільшого атак з божеволілої банди, суфражистки не падали духом, а вголошували свої промови з більшим напруженем.

Бизнес попів в небесей.

Здаєсь понам не дуже

довгий вже кінець. Нарідчим раз стає більше свідомим та покидає своїх відвічних „ошкунів“. Де як де, але в Америці особливо. Пони, щоб таки не пустити своєї жерзв в руц, придумують на се ріжні ланки. От на днях отворив якийсь піп в Чикаго „мувінг-пікчер“, де будуть показувати виключно житя і муки Христа. Давнійше, доки наріл був дурнійший, то вистарчало держати його при собі тільки мальованими образками, а нині для „бизнесу“ будуть показувати образки рухомі, де ролю Христа будуть відгравати ціля католиків, „неморальні“ люди-артисти. Цікавельки, що будуть показувати, коли і се люди переживють?

Австрія і Черногора.

Австрійське правительство вислало до Черногори слідуюче ультиматум:

- 1) Черногорці мають згодитись на видущеня з міста Скутарі всіх чужоземців,
- 2) Витолкуваня ся з мордерства доконаного на особі католицького попа Палає,
- 3) Сейчасове перерваня бомбардації цивільної дільниці міста Скутарі,
- 4) Задоситьучинене загвалтовний напад Черногорців на торговельний австрійський корабель.

З сего видно, що Австрія хоче війни, а нема властивих-причин, за котрі можна би заціпитись.

Черногора нічого собі не робить з ультиматум Австрії, бо має за собою Росію, котра нарочно підкодує Черногору до опору.

Ходять вісти, що Росія заповнила черногорського короля Николу, що на випадок війни в Австрію, цілюю силою піпре Черногору, а генеральний черногор

ський консуль Бурнет оськль ніше про ногу Австрії до Черногори:

„Леним з, що Австрія нарочно шукала тільки окаяні, аби викликати новий конфлікт з Черногорою. Подібно як в осени минувшю року найшла причину висиланя ультиматуму Сербії через квестію консуля Протаски, так тепер взяла собі за претекст викликаня конфлікту з Черногорою через твердиню Скутарі.

Жаданя Австрії є безліччя і проваючі Черногору“.

Згинуло 4000 людей.

В послідних двох днях навистило стейти Огайо і Індіану велике нещасте. Тамопні ріки так дуже вступили з свого корита, що позаливали цілі міста. В місті дейтон вода в декотрих місцях була на 30 стіп високо. Як говорить губернатор Огайо, чверть міліона людей лишилось без даху над головою а около 4000 згинуло в розбурханих філях розліятих рік. Потерпівші міста є: Сінсінаті, Колумбус, Спрінгфілд, Гамільтон і Дейтон. Однак найбільше знищене є місто Дейтон. Поки що нема еще ніяких докладних вістий про число погиблих.

Страшна буря.

На Великдень шалла страшна буря в західних стейтах: Кеңсає, Небрасці, Оклагомі, Індіані а частиню і Ліноіє. Буря наробила багато шкоди матеріально. Комунікація телеграфічна і телефонічна майже на всіх лініях попереривана. Буря шалла цілу неділю. Богато міст як Омага, Ешленд, Менто знищені цілковито. Поверх 300 людей згинуло на місці а тисячі зістали раненими.

Вибух бомби.

Дня 24 с. м. вибухла в Нью Йорку вже 50 бомба з ряду сего року. Вандити страшно розпанюшились з своїм ремеслом. Вибух сеї послідної бомби був дуже сильний. Богато людей ранених а 5 поверховий будинок завалив ся цілковито. Такого вибуху бомби Нью Йорк не знає еще.

Новий закон.

Правительтво провинції Онтарію ввело закон о 8-годинній дні праці для всіх майнерів в згаданій провинції. Після сего права жаден робітник не буде працювати під землею більше як 8 годян денно.

Екс-піп провідником „чорної руки“

В Чикаго тайна поліція впала на слід так званої „чорної руки“ або „Black hand“, і арештувала самих

передових бандитів. Сензацийну вістку принесли послідні садства тої банди. Одним з найбільших провідників її, а бувший католицький піп Антоніо де Андрія. І до чого-то ті апостоли не беруть ся вже?

Бувший міністер дістав 6 літ тюрми.

В Японії закінчив ся вже славний процес проти бувшого міністра Ю-Чі-Го Судія вивав вирок, засуджуючи сю „грубу“ рибу на 6 літ криміналу. Також 4 редакторів засуджено по 6 літ в'язниці.

Важила 613 фунтів.

В Каліфорнії померла муринка яка важила 613 фунтів. Протягом житя не важла вона ніколи більше чим 150 фунтів, однак кілька місяців перед смертю почала так скоро товстіти що часами прибирала в однім місяці більш як сто фунтів ваги. Лікарі не знають еще про подібний slučaj.

Галицькі школи.

В Галаціні на близько 6.000 громад в шкільнім році 1911|12 було 1036 громад без шкіл. Загалом було 14.610 класе, в яких учило ся 1.088.000 молодіжи під управою 14.739 учителів і учительок. Крім того на доповняючу науку ходило до публичних шкіл 174.000 учеників. З 5.408 публичних шкіл було діяльних 2.920 з викладовою мовою польською, 2.463 з українською а 25 німецькою. Добрих будинків шкільних було 2.887, а решта було в будинках ледви відповідних або в цілком невідповідних.

Триста мільонів корон з димом.

Головна дирекція фабрик тютюну в Австрії оголосила недавно кілько горожани Австрії викупили з її фабрик і складів тютюну в році 1911, значить в тім році, коли підвищено ціни всіх родів тютюну, папіросів, цигар і табаки. В перших місяцях по підвищеню цін запотребованя тютюну зменшило ся, але сей недобір грубо покрито запотребованя під конець року.

За цілий 1911 рік влило до головної каси дирекції фабрик тютюну з Австрії і Угорщини 299 мільонів і 400.000 корон. Розпродано в сім році 1236 мільонів цигар, 5500 мільонів папіросів і 230.830 метричних сотнарів тютюну.

З приводу підвищеня цін зменшило ся запотребованя цигар (скіряних). І так викурено менше як в попереднім році 37 мільонів „порторіко“, 14 міль. „куба“, а

се цигарів „цігарільос“, котрих ціни не підвищено, продано о 107 мільонів штук більше, як в попереднім році. З папіросів найменше продано „шпортів“, а найбільше „дрямів“. Папіроси „мемфіс“ удержали ся в тім самім числі, що і в попереднім році.

Запотребованя спроводжуваних з заграниці тютюневих фабрикатів зменшило ся: в цигарах о 364.721 штук, в папіросах о 2 мільони 556.860 штук. Так отже в Австрії відє з димом річно 300 мільонів корон.

„Народна“ Організація альбертійських Русинів як нагло вродилась, так нагло й померла. Добра була небіжка для народа. Вічна її пам'ять! Земля її пером!

ПОЗІР! ПОЗІР!

Український Ампаторсько-Театральний Кружок ім. І. Котляревського в Венкувер,

відіграє в суботу, дня 29 марта в Church Hall під ч. 930 Pender St. East

„СВАТАНЕ НА ГОНЧАРІВЦІ“

оперету в 3 діях Г. Кв. Основненянка. Початок о 8 год. вечер.

Дохід з представлення шривзначений на дар нашому заслуженому письменникови М. Павлюков. Тому просимо всіх о громадну участь.

Вступ для мушчин 50 цт. для жеппин 25 цт.

Комітет.

Хочу поселитись в В. Колумбії.

Прошу поважаних читачів „Роб. Народа“ подати мені місцевість, де є найбільше в В. Колумбії поселитись, де є добре підсоня і богато колітових доріг. Маю трохи готівки і радбим купити які акри з помешканям, аби було тільки близько ріки, школи, почти та колітрової дороги. Хто з повчитачів знав би про таку місцевість, звольте ласкаво написати на мою адреу, за що вже відразу щиро дякую,

й остаєсь з пов. Н. Лахманець. Адреса: N. Lachmanec P. O. Woodlands Man.

ПОШУКУЮ свого стрічного брата Гаврила Зорилу, а села Волка, пов. Турка. Хтоби о нім знав, або ні сам, хай оголосить ся до.

Wasył Zorylo Box 147 Huntingdon Pa.

Краяни.

Як хочете спровалити крєвних або приятелів до Канади, купіть для них у нас як найборше шіфкарту і вони прийдуть на весні акурат як робота отворить ся.

На весні дуже повні шіфи і як тепер не купите для них шіфкарту, то они будуть мусяти довго чекати і не прийдуть аж в літі.

Шіфкарта з Кракова до Вінніпегу тепер коштує \$51.40

Так як знаєте ми посилаємо гроші до краю найскорше і найбезпечніше і так що люде дістануть рівні гроші.

Почтаїзмінне коштує разом лиш 2 центи від 1 доларя.

Люди, котрі не у Вінніпегу можуть до нас прислати гроші або чеки разом з адресом в краю а ми виплемо і рецєпіє пішлемо.

Ми також продаємо шіфкарти до краю і міняємо гроші. Продаємо марки краєві і канадайські.

Офіс отворений щодня від 9 до 7, а в суботу від 9 рано до 9 вечером.

ALLOWAY & CHAMPION
БАНКЕРИ І КОРАВЕЛЬНІ АГЕНТИ,
C. GENIK, УПРАВИТЕЛЬ ЗАГРАНИЧНОГО ВІДДІЛУ.
667 Main St. Winnipeg, Man.

ки ком- з краю

реконай-

ми спра-

ажо ж ло-

g, Man.

И Н

смох тиж-

роцент під-

т в 45 шко-

ДЛЯ

вої ма-

спішіть

зимові

дуючо

і даю

ої зимп.

НО, НА

k Main

ERMAN

ий лікар.

ричних, на-

шних недуг.

сякі недуги

офіс на:

ve.

ohn 1716.

. MOXNES

ТИСТ.

n St.

Winnipeg.

oggan Ave.

уби без бо-

оворить по

і німецьки.

деревю!

мп \$5-50.

ек Пайн, 2

е сухий Тем-

4. Скоро до-

Supply Co.

st. John 252

РОБОЧИЙ НАРОД

орган української соціал-демократії в Канаді.
Виходить щотижня.
в Ванніперу, Ман. [Канада], під ч. 144 Higgins Ave.
Редактор і адміністратор Ів. Навізовський.
Передплата вносить \$2.00 на рік, за границю так само

"ROBOTCHYJ NAROD" (THE WORKING PEOPLE)

THE OFFICIAL ORGAN OF THE
UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION.
(Affiliated with the S. D. Party of Canada).
THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published weekly by
THE "ROBOTCHYJ NAROD" ASSOCIATION
at 144 Higgins Ave. Winnipeg, Man.
J. NAWIZOWSKY, EDITOR AND MANAGER.
Subscription \$2.00 a year.

Address: Адресуйте:
"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3542 (Sta. B.) Winnipeg, Man. Can

Асекуруйте себе також і на жите.

Наші Русини в стейтах, а тепер як зачуваємо вже й в Канаді на Заході про ніщо більше не дбають, як тільки про асекураційні товариства, де асекурують ся на випадок смерті.

Працюючи глибоко в нетрах землі або по брудних, зачаджених фабриках, наш руський робітник від самого свого першого кроку на американській землі, стрінув ся лице в лице з наглою смертю. Майні валились і сотки майнерів живцем були погребані під опавшими куснями землі. Ебухали дуже часто гази, і живцем горіли люди в пекельнім вогні, не маючи спромоги втікати на верх. Колеса машин кожного дня рвали і рвуть робітниче тіло, осирочуючи тисячі жінок і дітей.

Нагла смерть чатувала на робітника на кождім кроці. І сі боючись смерті, почали шукати порятунку. Але темні, безрадні, не могли нічого зарадити.

Тут на поміч прийшли ім ті, котрі користають ся їхньою тьмою від віків, ті, котрі пильнують їх від родження до смерті, прийшли чорноризці і дали ім „раду“. Ні, вони ім не порадили, як би то зробити, як би примусити компанію, щоб майна не валилась, щоб по фабриках не вбивало людей. Про се вони ім нічого не споминали, бо не бачили в тім для себе користі. Вони порадили ім асекуруватись тільки на випадок смерті. І так сталося. Протягом десятка літ асекурують себе наші робітники в тих різного калібра товариствах.

А про жите, ім ані в голові. Працюють як коні, в сьвятають і шють... Іх без жалю жере майна, жере фабрика, падають трупи темного пролетаря... А попи жуть собі тільки з похоронів, нагахид та дивіденд сих товариств. Робітник кінчить своє жите в молодім віці страшною смертю, а та зграя кружків, що й за трупа бере ще гроші, жие розкошує на біді людській, вік свій продовжує.

Ім на руку такі товариства, бо там вже відразу, ще за жита робітника визначуєть певну ціну за похорон його. Ніби робив ти на нас ціле жите, а тепер колись згинув, то тобі ще раз заспівавмо; але не за дармо.

Та не в смерті або каліцтві задоволення нам шукати, а в житю свідомої, культурної людини. Лише соціалізм може заасекурувати нам довге жите, людське жите. Соціалізм забезпечить наших дітей, жінок і свояків. Досить вам робітнику дбати лише про домовину та похорони! Дбайте о се, щоб менше тих надзвичайних похоронів було між вами. Скажіть собі: „Ми ще молоді, ми хочемо жити! Асекуруйте себе на жите, а не на смерть!

Хай жие, веселе заквітчане рожами жите, котрим е соціалізм, а тоді не треба буде вам асекурувати ся від несподіваної смерті, бо ваша жінка і діти будуть забезпечені.

Клясова борба.

Написала др. Татяна Грігоровіч.
Умістах.

Коли на селі мужики палили і нищили двори дідачів не щадячи і жита панів, відравала ся помістах иньша боротьба і иньшими способами, імено борба між майстрами і челядниками. Відносини між майстром а челядниками були на початку-середних віків чисто родинні. Челядника зачисляли до родини майстра і він мусів, як кождий иньший член родини, піддавати ся власті голови родини. Майстер мав право рішати про спосіб жита свого челядника, мав право його карати, навіть і бити але заразом був зобов'язаний учить його ремесла, давати йому харч і мешканє, дбати про него на случай недуги і т. п. Виправді вьсе, що челядник своєю працею заробив належало майстрови, але челядник зносив се радо: він знав, що по якімсь означенім часі він сам стане майстром.

Але з часом і се змінило ся. Майстри додумали ся до сего, що багато вигідніше є казати челядникам постійно на себе працювати, чим визволяти їх на майстрів і тим робити собі з них конкурентів у ремеслі. І тому стали вимагати що раз трудніших условин до визволення на майстра. В кінці дійшло до того, що право вістати майстром стало ділчим правом родини майстра, то значить, що лише члени родини майстра мали право вістати майстрами а всі иньші мусили ціле жите служити челядниками у майстрів. З часом стали майстри майже аовсім усувати ся від роботи, займали ся більше публічними справами і звалили всю роботу на своїх челядників, збогачуючи ся їх коштом.

А клясова борба не дала також довго на себе ждати. Доки челядники мали надію самі з часом стати майстрами доти терпіли визиск, довгий час термінований і лиху заплату. Але коли побачили, що гровить ім постійний визиск, не хотіли дальше сего терпіти. І подібно як на селі між ділчом і кріпаксм, розгоріла і по містах борба клясова між майстрами і челядниками. але як вже згадувалсьмо, у цілком иньшій формі.

У борбі тій не був оружјам ані піддал, ані рабунок, ні знущенє, ні вбійство. Они виважили гідніше, попри се не менш успішніше средство борби се: організації. Челядники лучили ся у так звані „товариства“ і страйком і бойкотом улавало ся ім часто примусити від майстрів лишу платню, оден вільний день у тижни, зниженє кар, одним словом, змогли визнати собі уlepsенє умовин праці.

Сей историчний факт е для нас великої ваги, бо доказує, що хотяй борба клясова мусить бути, там де є кляси і клясові різниці, що однак ті клясові борби у різних часах вести можна ріжним оружјам.

Кляси і клясові противеньства у теперішности.

В році 1789. вибухла велика французска революція, в році 1848. німецька і австрійська. Они змели старі, середовічні відносини. Панщина, кріпацтво, цехи — усе знесено. Робітник зробив ся свободним. Ніхто не смів назвати його своєю власністю, ніхто не міг примусити до роботи. Здавало ся, що людство свободне вже від гноблення і визиску. Та се не була дійсна свобода, бо до справдішної свободи не досить бути політично свободним, треба бути свободним і економічно. Що мав зробити робітник зі своєю свободою, маючи лиш силу до праці, коли другі, капіталісти, мали у своїх руках всі средства продукції то є землю, машини, знаряддя, одним словом усе, що потрібно до праці. З самої свободи не роден жите, отже ті свободні робітники мусили самі просити ся у капіталістів, щоб ім дозволили працювати своїми средствами продукції. Та капіталісти не були дурні. Они дозволили робітникам працювати своїми средствами продукції, але під услів'ям, що би ділити ся зиском з їх праці. Робітник дістає за свою роботу якусь платню. Але ся платня не вносить тільки, кілько робітник дісно своєю працею витворює. Найбільша частина з вартости його праці припадає клясі капіталістів. Ділчам у формі ренти, промисловцям у формі зиску, лихварям у формі процентів. Всі ті руди визисків не є нічим иньшим, як лиш ріжними назвами тої частини вартости праці, якої робітнику не заплачено, яку зму відтягнуто за дозвіл працювати чужими средствами продукції. Яка велика є ся надвишка, ся недоплатена робітничови частина вартости його праці, можна бачити з сего, що она вистарчає ділчам, промисловцям і лихварям вести розкішне жите, підчас коли робітник, котрий усе витворює своєю працею, мусить ядоволати ся такою малою частинкою, що ледве вистарчає на удержанє жита.

Що так дісно є, доказаує факт, що робітники ніколи не є в силі за платню, яку дістають, відкупити сей продукт, що витворили своєю працею. Коли-б всі робітники, заняті при булові дому а й ті, що працювали при достаччі матеріалів до сего дому, вложили разом зароблений при тім гріш, то все таки не могли би заплатити вартости дому, який самі своєю працею зробили. Чому се так? Тому, що всі робітники вложили в сей дім більше праці, як ім заплачено і власне се більше з зиском підприємця.

Чи могла-б інакше якась частина людей вести не працюючи таке розкішне жите, коли в дійсноети усе богацтво є продуктом людської праці. Одні, що не працюють, мають лиш тому за богато, що другі які виконують всю працю мають за мало, бо мусять найбільшу частину вартости своєї праці відступати тамтм.

Судова холера в С. Поркюпайн.

Судова холера йде горою в Поркюпайн. Права Всемогучої Справедливости є ужити на користь богатих а

проти бідних. Всім відомо вже, що страйк триває тут від 15 падолиста 1912 р. Всім відомо, що уряд був спрямований робити страйк, що означає, що бідний робітник не смів впоминатись більше за свою працю тоді, коли його хлібодовці мають мільони зиску та живуть в лінаветві.

Много було стріляних, битих зрештованих і поирвлжених; та нич так небезпечно не зроблено для загалу, як послідних днів. Провінціоная поліція була відкликана; алоді позмінювали свої уніформи, представляли себе як „джентлмени“, а рівночасно були узброєні.

Але лишім се, а ходім до чогось, що є новиною в исторії сего краю коли ведеться індустріяльний конфлікт між працею а капіталом, між богатими а бідними, між забезпеченими і незабезпеченими горожанами сего „свобідного“ краю Канади.

Що я думаю сказати перед публікою: Власть могла досить добре відвернути поліційський напір, коли дізналась, що публічна оцінка не буде довше теріти їх провокацій і винкам в користь властителей а проти наймитів. Вони переконались, що така тактика є зла; вона зрозуміла, що коли будуть продовжувати таку провокацію, нарід відбере ім уряд, — і вони відкликали поліцію.

Пригляньмо ся на дальший хід сего-ж: Вовки віколи не мають милосердя над ягнятами, і уряд капіталістичної кляси не хоче витягнути своїх пазурів із них. Коли нині відкликано поліцію, то по мой думці більше чим певно, що буде щось нового. Тепер поліція є заступлена людьми, котрі не є вчені на стрільці. Се самі страйкбрекери [скеби]. Вони вже мають виконувати морди.

Загляньте тепер в суд. Право дозволяє, що коли яка особа дасть достаточний доказ, що її жите або маєток є в небезпечі, вона дістає право носити з собою зброю, або може ирризначити когось, хто-б його стеріг. Але право також говорить, що жаден полімен не має права носити з собою стрільби чи чогось иньшого, хйба є він властителем дому, або мешканцем тої місцевости.

Кажім що таке право власне істнує і є добре. Страйкарі узброєні, ну і властители старають ся охоронити своє жите і маєток, до того жадають запрягнути як поліціянтів якихось людей. Тоді все, що вони мали-б робити, то хоронити їх жите і власність. Але тут, о милостивий Пане, май совість на невинних страйкерів, котрі не є узброєні, а постановили тільки поступати як найбільш спокійно, щоб осягнути цілі, знаючи з попередного, що уряд звернувши всю силу проти страйкерів

Судія Т. Торенс запряг страйколомів на поліціянтів, позваляючи носити ім мордерчі прилади і бути сторожами жита і маєтку. Але нині бачимо, що вони не стережуть жита, а полюють тільки як ті птахи за невинними страйкерами, полюють за їх житами.

Між 10 а 12 годиною в ночи в місті Timmins зібралось поверх 60 страйколомів, напали на Union Hall, стали грозити та викрикувати до кількох страйкерів — котрі там спали, — що їх постріляють; се не є нічим иньшим як тільки провокація. Майже те саме перед днем було в Schumacher, та в Савт Поркюпайн в суботу 8 марта.

Коли така провокація буде вести ся дальше, коли узброєна зграя буде нападати на неузброєних і спокійних страйкерів, а повстане яке заворушенє, або пролять та кров, хто тоді буде за се відповідати? Чи спокійні страйкері, котрі стоять при своїх правах, чи судові власти репрезентовані Т. Торенсом, котрий вже є знаваний і минувшини як людина що не має совісти ані милосердя до страйкерів, котрий показав вже свої пазури засуджуючи невинних людей на основі фальшивих звинань? Чи той судія, котрий засудив двох агітаторів віби за „Industrial Disput Investigation Act“ та одну жертву, що покинула працю проти волі свого пана?

Тепер я зачитаю канадійського народу, що мають робити страйкері, коли на них нападе гурма узброєних людей? Яку повагу можуть вони мати до уряду, котрий вбирає незнакомленних людей в стрільби? Що мають вони робити, коли судова холера розширлась в сій околиці? Яка лишась нам свобода, коли узброєна частина людей нападає на неузброєних? На який респект заслугує уряд, коли неузброєні горожане, що мають жінки і родини, в нинішних обставинах є напалані чужинцями, котрих сироваджено з сьвіта як страйколомів, а котрі грозять тепер жито і фаміліям тих, що остають тут? Що зробить уряд, щоб адержати протест мільононих бунтівників-проти несправедливости і тиранії? Нема сумніву, що лїк, який давби на се уряд, булб поліція або військо, що звичайно робить вік, коли робітничка обстоюють при своїх правах. О, дякую вам наші „Всемогучі Помічники“. Я знаю, що ви все готові на проліть крові тих, з котрих праці ви продовжуєте своє жите. Та скажу вам, що лікарства якого ми потребуємо а, щоб ви нас не вели в долину жалю та нещастя. Чи чуєте ви се, о ви смертельні креатури? Се що ми бажаємо в „вільнім краю“ а те, що ми хочемо мати право свободного слова та свободної преси. Продовжаймо дальше ділитись нашими ідеями з тими, котрі є членами робітничої кляси, котрі мають мовок і досить свідомости, щоб бачити, що наше бажанє є їх бажанєм, наші права є їх правами, на

ші противники є їх пр

Колиб ми роздуму тут причини такогю богатого страйколомів сь каньство. Ми знаємо, свої власні права. От „свобідним християн те нас вичовняти хри маємо просвічати ти християнські люди з казів божих? Чому з вьяків, котрі належу дітям і суспільству? що не бачите перед всіх? Ну, ви може е якуж відповідь даст е ті, що працювали тут свої мешканця, а що коли будемо пра ся нам вмиряти з го не тому, що сподію Пишучи се до вас, говорю тим, котрі в лїаной руки, говорю арешти, тим, котрі тим, що витворюють примушете живити дертими лахами, ж пах, де ви псів свої

А Ви, котрих вности, ставайте в р а двери відчиняти с коли будете разом сувати і разом бор Отже йдім раз чують наш голос, різна людства „Су

Справа

З нагоди зірв

Український у — се справа, що з дневного порят тичного та культу тя українського о більш чим 13 літ. Зі сфери ідеал перебоєм мусіла собі місце в національних доман не видвинена стію, як націона тичний ключ стал тільки політичне жита, та одним домагає наших літчих, але національний, ку політичний зна родження цілого народа по ободоу.

Ні одно з національних було серед українськості так як жадане української версатету. Ні иньських справ шила так культу та не дала нам патій, як сь ського універс друга спира нас тільки бор ходила тільки українського

Від газетяр та петицій, до тадій, від па 1901 р., кол інська моло опустела ль верситет та університети мичної демо масових арет від тюремної деміків, аж до геді і липня впа в труп в університеті академіка А

ші противники з їх противниками.

Колиб ми роздумали над тим, то не знаю, чи були б тут причини такого щастя, яке маємо нині. Знаємо, що багато страйколомів спроваджено тут тільки через ошуканство. Ми знаємо, що є багато таких, котрі ігнорують свої власні права. Отже ми кажемо, що коли Канада є „свобідним християнським“ краєм, то чому не пускає нас виповняти християнську доктрину, котра каже, що маємо просвітити тих, що в темноті гинуть? Чому ви християнські люди здержуєте нас від виповнювання заповідей божих? Чому здержуєте нас від виповнювання обов'язків, котрі належать нам самим, нашим жінкам, нашим дітям і суспільству? Чому ви авторитети на скільки сліпі, що не бачите перед собою місці завести рівні права для всіх? Ну, ви може скажете, що жите є в небезпеці; — а якуж відповідь дасте, що наше жите є в небезпеці? Ми є ті, що працювали тут перед страйком, ми ті, що маємо тут свої мешкання, ми ті, що прийшли до переконання, що коли будемо працювати за ту саму ціну, то прийде тє на нас вмирати з голоду. Я звернувся до вас авторитети не тому, що сподіюсь може від вас якоїсь ласки, о ні! Пишучи се до вас, я говорю тільки своїм товаришам, говорю тим, котрі нині чи завтра діткнуться вашої жельзної руки, говорю тим, для котрих ви побудували арешти, тим, котрі провадять своє жите в тяжкій праці, тим, що витворюють всі багатства на світі, котрих ви примушуєте жити в відпадках, вдоволятихся по дертими лахами, жити мої панове в таких кучах та кенпах, де ви псів своїх не хочете держати.

А Ви, котрих душі радіють бачити сонце справедливости, ставайте в ряди, висказуйте своє горе, стукайте, а двері відчиняйте ся для вас. Ваші бажання сповнять ся, коли будете разом йти, разом страйкувати, разом голосувати і разом боротись.

Отже йдім разом, а певно кайталістичні шенята почувуть наш голос, почувуть наше мотто і тим здержать ся різні людства „Судовою холарою в Поркюпайн.“

Вм. К. Радік.

Справа українського університету.

З нагоди зівраня правительствено польських переговорів.

Український університет — се справа, що не сходить з дневного порядку політичного та культурного життя українського народу вже більш чим 13 літ.

Зі сфери ідеальних мрій, перебором мусіла здобувати собі місце в наших національних домаганнях, поки не видвингнена суспільно-стїю, як національно-політичний ключ стала гаслом не тільки політичного нашого життя, та одним з головних домагань наших партій політичних, але й як національний, культурний та політичний знаменник відродження цілого українського народу по обох боках кордону.

Ні одно з українських національних домагань не було серед української суспільности так популярним, як жадане української університету. Ні одна з українських справ не заворушила так культурний світ та не дала нам тільки симпатій, як справа українського університету. Жадна друга справа не коштувала нас тільки борби та не переходила тільки фаз, як справа українського університету.

Від газетярських статей та петицій, до віч та депутатій, від пам'ятної сесесії 1901 р., коли вся українська молодіж громадно опустила львівський університет та пішла в чужі університети — до академічної демонстрації та масових арештовань 1907, від тюремної гололівки академіків, аж до кривавої трагедії 1 липня 1910 р. коли впаав труп в борбі на самім університеті українського академіка А да ма К о ц

Сьмішно, коли слова такі як оправдане падуть з уст українського політика.

Основане українського університету у Львові, се не тільки пекуче культурне домагане, але й важний національно-політичний постулат українського народу. А таких домагань та постулатів не здобуває поневолений народ інакше як тільки дорогою довогі та завзятої борби.

І тут нема та не може бути двох думок.

Дорогою острої борби цілої суспільности та єї парламентарної репрезентації треба було і належить здобувати український університет. Тільки на тій дорозі — можливе було скорє його полагожденє.

Але наша суспільність та парламентарна репрезентація пішли іншою дорогою. Суспільність передала сираву монополію національних діл послам та політикам „Українського парламентарного Союзу“ і сама замовкла.

А ті національні послі кинулись відразу на широкую та круту, а для них майже новім чужу дипломатичну дорозу.

Переговори з „Колом Польським“, правительствени конференції, ніколи консеквентно не переводжувані, сьмішні погрози „української обструкції“, а нарешті комічні історії з „царськими письмами“ — отсе все на що здобула ся українська парламентарна репрезентація. І не диво, що те все завело, що справа українського університету так велена, мусіла упасти.

І сам український парламентарний Союз, станув перед тим, що довше не міг вже виконувати суспільности мнними обіянками і хоч-не-хоч мусів признати, що програв справу.

Правда тяжко приходить єї українському парламентарному Союзови робити се. Дійсних причин програя, а головно признання, своєї методи невідповідно — се і тяжко і встидно українським послам прилюдно признавати. І тому на неохоту правительського спіхають всю справу.

Але й з тих голосів, що появилсь від націоналістичних політиків, аж надто ясно виходить самозасудського спіхають всю справу.

Радикальний посол др. М а к у х в., „Громадським Голосом“ ось як пише про се: „Замість йти дорогою сьмілої борби, старали ся посольські менери Василюк і Кость Лекицький звести на мавівці послів. Заключали в кожочасним президентом міністрів угоди, в котрих одержували обіянки на різні здобутки, але доси все кінчило ся на обіянках. Перейшовши раз на ховзку дорозу парламентарної політики не мали відваги ані охоти з неї завернути. Перед правительством гнули ся

Нове жите або робимо як инші. (Венкуверська комедія).

9. марта зійшлись венкуверські Українці як було смазано мнзвщої неділі, передискусувати статут ново-запропонованого товариства.

Гаяла була убрана як першим разом. Коло дверей стояло 6 молодих людих з букетами та синьо-жовтими стяжками на грудях. На піднесена висунув ся оден з ініціаторів нового товариства і зачав говорити про горе українського народу. Відтак став читати статут монотонно не здержуючись ні хвилини.

В справі формальній, — відізвав ся голос з галі, — прошу мені сказати чи ваше Товариство вже організоване, чи тільки що організуєсь?

— Ми поправили статут в четвер, — була відповідь.

— Прощу відповісти мені на питає: Чи Ваше Товариство організоване, чи ще тільки організуєсь?

— Ви не маєте права питати, ми ухвалили статут в четвер була знова відповідь.

— Прощу о голос! — Ви не маєте права тут говорити, мені казали читати статут.

— Дай чоловікові голос, дай чоловікові голос! — кричали зібрані.

— Тихо там як не хочете слухати, так виносьте ся з галі!

— Стягніть його з підвищення, а поставте там чоловіка, котрий вміє говорити до людий!

— Мене з підвищення скинути? кричав не самовитою предісдатель. Хлопці! викиньте Томашевського і Павчука з галі!

„Вачмани“, що стояли при дверях, розділись на два табори, трох пішло до Павчука, других трох до Томашевського. Між присутними повстало велике обурєня. „Вачмани“ зближлись до своїх „жертв“, поставили як свьічки надумуючись, що їм робити, чи сповняти свою службу, чи самим дати драла з галі. Ходім, ходім, закричали зібрані і місця зачали опорожняватись. Навіть чоловік зі плюбною жінкою розлучавсь, лишаючи її саму на крисілі. Всі згуртувались до дверей, а на крисілах лишлось около сім голєв. Тепер національні побачили, що се не з Грицем справа, а в народом. Мерції схопивсь з крисіла оден з тих, що був раз в костелі а два рази в мліні, пошептав пось предісдательєви на ухо, і зачали перепрошувати публику, обіцюючи дати слово хто тільки зажадає сего. Люди повертались назад і предісдатель зачав читати свій статут як передше.

— Ми жадаємо, щоб Ви нам пояснювали кожду точку з особна, а Ви загнались вже аж на сему. — Осьма... — Прощу пояснити мені чому в першій точці сказано Товариство Просвіта, Тараса Шевченка, Інституція? — Девята... — Не де-

вята, а скажіть будь ласка, що буде робити Ваш комітет з 26 членів, що Ви там читали? — Сі люди оудуть занімались просьвітною роботою. — А колиб знайшов ся двайцять і семий, котрий мавби здібність працювати, то Ви його не схочете? — Ми не любимо сімох, бо була „Рада Сімох“. — Дванайця... — Прощу, там було сказано, що статут не має бути змінений, щож тоді робити, колиб вимагала потреба? — Нас зійшло 17 в четвер, і ми ухвалили щоб сей статут не був змінений. (Сьміх і оплески на галі). — Вісімнадцята... — Алеж, Ви говорите, що не збираєте колектки і членів вписуєте без вкладок, а там в статуті сказано, що коли член не заплатит за три місяці вкладку, то тратит членство! — Ми не хочемо брати від людий, в нас будуть книжки і як ба хто поживив, поїхав до роботи, а там його вбило, так нашла книжка пропала би. — Двайцять і четвєрта... — В справі формальній, Ви прочитали вже 24 точку, а першої ще не пояснили? — То вже всі... — Говорите, що не будете збирати в людий гроший, а там Ви читали, про жельзний фонд, звідки він візьме ся?

...бо ми не хочемо дергти людям очи, коли будемо посылати організатора. Де будете посылати організатора? А драбуги одні, говорите, що Ви націоналісти, а вчєра вчєром робилась в сій галі забава, з котрої прихід був призначений на ювілейний дар Івана Франка, на того, за котрого ви розпинались мнзвщої неділі в сій галі, а чому ви не були, а ще другий відмовляла, аби не йшли? — Ми не знали. — Як не знали коли тут було сказано мнзвщої неділі, а ви в четвер радились, чи йти, чи ні?! — То соціалісти робили. — Ні, не соціалісти, а Український Амораторско-Театральний Кружок ім. Котляревського. — Там брали участь... демократи. — Ви не попірайте демократів, а їх роботу, коли годитесь з нею. — Ми не знали, що се на ювілейний дар Франка. — От лише не мрочте людям лолови, що Ви націоналісти, а скажіть що Ви кириньки, негодія. — Виходить з галі, бо ми члени, хочемо порадитись і спровадити статут з краю... Присутний.

ДЕ З мій брат Никола Томюк, з села Чунків, пов. Заставна, Вуковина? Шість літ вже в Канаді. Два роки назад перебував на екстра гену в Саск'чевані. Хтоби о нім знав, або він сам, хай оголосить ся на адресу: Iwan Tomiuk 155 Brown St. Montreal, Que.

ПОШУКУЮ свого товариша Данила Гітоша, з села Волча, пов. Турка. Хтоби знав його адресу, або він сам, хай ласкаво оголосить ся до: Mytro Rol Box 118 Huntingdon Pa.

ПОШУКУЮ Віцентого Ольшанського з ярославського пов. село Скідоловец, який перебував у Вінніпегу через 9 літ. Хтоби о нім знав, або він сам, так прощу ласкаво дати до відомости на слідуючу адресу: John Orenkiewicz 30 D'Arcole St. Winnipeg.

До тих, що хочуть фермерувати.

Всім нам відомо, що при помочі наших рук, земля кормить нас і всяку іншу животину. Чоловік, котрий не має бодай кусочка землі, мусить бути вічним скитальцем, та мусить терпіти наруги від різних босів та других їм подібних лиць. Думаю, що багато з нас чуло вже про Піс Рівер, що там є добрі землі, добре підсоєні і т. п.

Щоб переконавшись о сьм, у нас в Келгари, відбуло ся вже в сій справі кілька мітінгів, на котрих ми рішили вислати в Піс Рівер трох людей, котрі збадали би цілу сю країну, та вибрали добру землю бодай для 200 українських фермерів. Люди ці вибрали вже в дорогу і мають обійти кілька містця довкола: Grouard, Peace River - Crossing, Fort - St. John і Hudson Hope. Як перечеуваємо, то довкола сих місцевостей має бути найліпша земля для фермерів.

Праця сих фермерів, що ослиб на вибраній землі, малаб бути спільною через три роки, аби кожний з нас мав вироблену фарму і побудовані відповідні будинки для фермерських потреб.

Школа і бібліотека має бути в нас на першій кроці

щоб не тільки діти, але і ми старші мали де вчитись. Також має бути штор і бучерня. Одні тільки змаганя релігійні ми полипили на оцієля, а то й для кого вьшого.

Щоб обробити добре землю, треба машинерію купити, треба також спільно і таку, котра булаб відповідна до великого простору землі. З людей, одні будуть робити на фармі, а другі поза фармою, щоб тільки кожний міг заробити на вкладку, яка буде потрібна на закуплю фермерських зв'язків.

В сьей спосіб, ми могли б легко і добре обробити свої фарми і показати другим народам, що й Українці вміють і можуть краще жити чим живуть по фармах нині, як також показалибсьмо всім, що можна зробити спільними силами.

Хто хотів би з нами фермерувати, хай аголошує ся (і долучить марку поштовою на відповідь) на адресу:

Секретар Кол. Комітету
Room 203 David Bldg.
Calgary Alta.

Рівнож просимо всі українські часописи се передрукувати.

Никола Пантелюк.

„Н. Г.“ була в Рудиковім домі, се неправда, вона була в ньшій місці. Чомуж Ви не заявите шейворцам, щоб вони забрали аби Ви мали клопоту з нею? В товарішів місце, найде ся. Преса нині містить ся у п. Рудика, а Кремар платить за її рент. Уважайте товариші шейворці, бо Кремар як обчислить Вам опісля рент за ню, то Ви не то, що не дістанете машини, але ще йому доплатите, бо він се вміє.

Що до моєї слабости та Вашого ратунку, то річ має ся ось як: я йдучи дорогою, заслаб раптовно і не розбираю чия се хата, а йшов скорше, думаючи, що знайдю телефон і покличу лікаря. Та се не знайшов, тільки потракувались мене пане горівкого. В кожнім разі як би воно не було, що слабість то не політика.

Кремар не могучи пімсти тьєв на мені в вьшній спосіб, скомпановує мене з якимсь Островським та Шандою, котрих я не знаю, а навіть ніколи не сходив ся з сими людьми. Але кажуть, як нема чим, то добре хоть тим... я не такого слабого духа як Ви, що кидаетесь там, де тільки більше дають. Та се Вам й лицює, бо Ви - ж прецінь чоловік з факультетами.

Отже Ви крутіть як фірман батоюм дальше і тримайте ся дальше за Піс Рівер консервативів, а і остапує на дальше в робітничій партії, де для мене місце. А тепер думаю і другі товариші дадять про Ває свій оєуд.

Здоровлю читачів, Р. Н.
Василь Кушнір.

З а м і т к а: Пан Кремар таки хитра собі штука, боре ся до послідної кроплі крові, що всі закиди проти него безпідставні, та що він не має ніч з консервативами. А ось в посліднім числі „У. Г.“ д. Зварич як би умисно відкрив на світло денне всю політику альбертійських „патріотів“ а найбільш Кремара, заявляючи, що Кремар враз з „Новинами“ піддаєсь консервативам та може прийме й кандидатуру від консерватив. Тут не поможе вже ніяке викручуванє ся латиною та німецьким, лишась для нас ще тільки хінське, котрого не зрозуміємо.

Не убий.

у. заповідь божа.

Вже майже два тисячі літ як Христос проповідував мир, як учив любити свого ворога; а ще більше літ, як Бог на горі Сивай сказав у V. своїй заповіді: „Не убий“.

А ми нині що бачимо? Як сповняють сей божий зачон самі християни?

Зійдїм туди, де сьогодні кров тече ріками, де шматки люльського тіла кавалками валяють ся по землі червоної, киньмо оком там, де ще тепер ревує гармати брешуть снаєи.

Хтож там прокалює дітїи невинних? Хто насилує жінок і дівчат, хто живцем па-

Консервативному хитрунові.

Маю тут на думці особу пана Кремара, гесте Солодухи. Дня 12 марта поьянилась в консервативній шматі „Новинах“ статя під назвою „Новий помічник Островського“. Статя ся сирямована проти мене, і я постараясь дещо сказати про єї закиди.

Перше всего, те що написав Кремар, є нічо більше як тільки придуманою ідолю брехною від А до З. На кожнім кроці хитрі крутість. Він закидає мені, що я не був соціалістом. Ні, містер Кремар, се Ваша фантазія. Він закидає мені, що я не був соціалістом. Ні, містер Кремар, се Ваша фантазія. Він закидає мені, що я не був соціалістом. Ні, містер Кремар, се Ваша фантазія.

Я жив не тільки в Едмонтоні, але і до других місцевостях в Канаді, мене знають багато товаришів, хай докаже мені хто із них, що я мав щось з буржуазією. Се бачите не моя вина, що Ви не вступили це ного на канадійську землю, а вже на Вас зі всіх сторін сиплять ся громи, бо Ви на них заслужили своїм махерством та хруньством. Я пізнав Вашу роботу ще тоді, коли була Тов-ка Січнєська, коли Ви так дуже висло-влювались за своїм „патріотом“ Крайківським, який давно вже стратив повагу і значінє між Українцями в Альберті, бо-ж грїлими всего не загоїш.

Кремар пише, що він не вживає преси та черенка з „Нов. Громади.“ А від чиясла 1 до 4 чими черевками друковано „Новини“ як не Кремар, але нікто не докаже мені в Едмонтоні, де я проживаю вже 7 літ, що я

Консервативному хитрунові.

входив колибуть, в якісь зв'язки з буржуазними партіями; противно, я попирав все і вєюди тільки партію робітничу. Що я не був лідером, вел, даруйте, я університету не маю і на адвоката не вчивсь (і фунда не парцелював в старім краю — прим. скл.), тільки з собі звичайним робітником, належу до робітничої класи і борюсь за її інтереси о скільки змога. Я памятаю одно, що коли кандидував т. Найт, коли працювали всі товариші, коли я був устерр Кремар, се Ваша фантазія. Він закидає мені, що я не був соціалістом. Ні, містер Кремар, се Ваша фантазія.

Я жив не тільки в Едмонтоні, але і до других місцевостях в Канаді, мене знають багато товаришів, хай докаже мені хто із них, що я мав щось з буржуазією. Се бачите не моя вина, що Ви не вступили це ного на канадійську землю, а вже на Вас зі всіх сторін сиплять ся громи, бо Ви на них заслужили своїм махерством та хруньством. Я пізнав Вашу роботу ще тоді, коли була Тов-ка Січнєська, коли Ви так дуже висло-влювались за своїм „патріотом“ Крайківським, який давно вже стратив повагу і значінє між Українцями в Альберті, бо-ж грїлими всего не загоїш.

Кремар пише, що він не вживає преси та черенка з „Нов. Громади.“ А від чиясла 1 до 4 чими черевками друковано „Новини“ як не Кремар, але нікто не докаже мені в Едмонтоні, де я проживаю вже 7 літ, що я

входив колибуть, в якісь зв'язки з буржуазними партіями; противно, я попирав все і вєюди тільки партію робітничу. Що я не був лідером, вел, даруйте, я університету не маю і на адвоката не вчивсь (і фунда не парцелював в старім краю — прим. скл.), тільки з собі звичайним робітником, належу до робітничої класи і борюсь за її інтереси о скільки змога. Я памятаю одно, що коли кандидував т. Найт, коли працювали всі товариші, коли я був устерр Кремар, се Ваша фантазія. Він закидає мені, що я не був соціалістом. Ні, містер Кремар, се Ваша фантазія.

Позір! Позір!

Загальна Канцелярія

КОЛІСНИКА, ВОЛОДІНА І КОТИЛЯКА.

880 Main St. Winnipeg, Man.

Telephone: St. John 2579.

Повідоляємо наших людей в Вінніпегу і фермерів з провінції, що аби вволити бажаня многих потерпілих і обшакрованих ріжними газетами та „патріотами“, як також щоб дати кождому скору і чесну обслугу, ми отворили

Загальну Канцелярію.

Наша Канцелярія полагоджує всі справи, виробляє повномочія, контракти купна і продажі, стягає довги в старім краю і тут в Канаді, продає поле, робить поданя о звільненє від асентерунку і від військових вправ.

Продаємо, купуємо і міняємо доми, лоти і фарми. Виробляємо пожички. Продаємо шіфкарти на найліпші кораблі до всіх частий світа. Полагоджуємо всі судові справи через найліпших адвокатів. Асєкуруємо від вогню і на жите. Спеціально звертаємо свою увагу на всі робітничі справи з ріжними компаніями і контракторами.

Поважані Горожане!

Бажаючи задоволити чесно всі потреби наших товаришів і приятелів, ми постановили собі за ціль боротись за добро і щастє всего робочого люду і фермерства.

Кждому відомо, що Канада переживає великій період розвитку. Десятки тисяч фермерів і робітників приїздять в Канаду з тою думкою, щоб поліпшити свою долю, і шукають того щастя по всіх закутинах Канади.

Кожний з нас відчув на своїй шкірі те, як трудно найти чесну і вірну обслугу в часі потреби.

Тому „Загальна Канцелярія“ бажаючи прийти в поміч так фермерам, як і робітникам, як також всім тим, що бажають спробувати сього щастя на широким і вільним пр-рах Піс-Ріверу, — основала „Peace River Information Bureau“ [Інформаційне Бюро Піс Ріверу].

Кожний, хто бажає дістати повні і вірні інформації про „Піс Рівер і Атабаска Лендінг“, хай зверне ся до нас, а дістане все, чого бажає даром.

Також хто хоче зробити прихід з своїх грошій через закуплю землі, то ми радимо купувати один чи більше лотів в ново-зростаючій місті „Grouard“.

Місто „Grouard“ лежить над берегом великого озера „Lesser Slave Lake“ і тепер має вже около 2000 жителів.

Місто „Grouard“ буде одним із найбільших на Піс Рівері.

А чому?

Бо на сотки миль находять ся кругом міста, мільони акрів найліпшої землі в світі.

Всі можливі натуральні богацтва: уголь, руда, дерего і т. п.

Дві желані дороги вже побудовані і незабаром десятки поїздів з тисячами людей і сотками тисяч тон ріжного товару понесуть на собі в ріжні кінці краю, а се власне зробить місто „Grouard“ великим і багатим.

Скоро буде тільки більше людей, так й сейчас рознічне ся будова слідуєчих двох желаніх доріг!

Багато трачок вже працює в „Grouard“ а фабрикавти закуповують землі около міста під свої фабрики.

Місто „Grouard“ віддалене около 500 миль від Едмонтона. Воно буде розвиватись самостійно і обслугувати всі дооколичности Піс Ріверу. За сих причин власне, кожний сьміло повинен вложити там грші в реальність а за короткий час буде мати красний дохід.

В нашій офісі, Ви можете купити найліпші лоти в „Victoria Place“ в місті „Grouard“ всего три чверти миль від почти.

Ціна на лоти \$150 до \$300. Продаємо на місячні сплати по \$10. При закупині треба вложити \$25.

Користайте поки час!

Лоти можете замовляти письменно і телеграфічно, прислаючи \$25 грішми чи моні-ордером.

Хто хоче купити 5 або більше акрів найліпшої землі під огороди, всего 5 миль від Вінніпегу, попри електричну дорогу, то зайдіть або напишіть до „ЗАГАЛЬНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ“ на 880 Main St.

Ціна за одні акер \$325. Хто бере 5 акрів або більше, буде виплачувати річно по \$325.

Всяку пораду даємо даром. Коли хто бажає інформації письменно, хай долучить на відповідь 2 ц отемпель. Наша адреса для переписки слідуєча:

Zahalna Kancelaria

Box 3542 St. B. Winnipeg, Man.

дять людей?
Християни! Так, во-
ліше вміють мордува-
мучити, килчити, як
ший ліпший дикун з
стралі.

Чеська соціалістична
зета „Pravo Lidu“ міст-
лише малу частину зь-
ства, якого допустали
християнські війська (Г-
гари, Серби, Греки) на
вірних Турках. І так:

В Порон Зір Болгари
ли 130 старців і жінок
рецьких, а богато дівчат
силували.

В Порон Валья ті самі
стіянські воєки заморді-
ли 10 Турків, а їх доми
лили.

В Матіміндаже болгар
воєки 60 до 70 Турків
кололи, а всі жінки тог-
ста знасилували.

В Вальвіті а Сінізе
Турків силую приму-
вхреститись.

В Дібже Болгари стр-
катували 150 Турків, а
їх на смерть не замучи-
їх жінок знасилували.

В Аврет Гісару 17
листа Болгари знасилу-
в очак родичів сімна-
літну дівчину Атріше-
лі вона втїкла їм, вони
вїли її і примусили
любовницею на один
день для одного болгар-
го старшого — опісля
старший передав її
воєкам і вони до реи-
мучили.

24 жовтня болгарські
ки Канковона напали
єто Шеру і вирізали їм
кололи 5 до 6 тисяч
ронних старців, жінок
тих. Різня тривала че-
годині.

В місті Кулькунду
гарські воєки христия-
уставляли Турків в
куп, наклали довол-
то оломи, полили на
підпалили. Жинцем
180 старців, 200 хлоп-
величких а 50 дівчат

В Ренану Болгари
палиди живцем Турків
В Плянці і Серчє-
двох людей виратує-
— всіх вимордувано
палено.

В Гівкіару 5000
(старців, жінок і діт-
гари перше поколо-
тами, опісля добира-
бінами.

То все стало ся в
гу кількох годин. А
доперва діяло ся че-
лих чотири місяці?
то невинних, без-
старців, матерій,
хлопців вирізали —
яни? Водею так не
ють ся поля, як
людського кровю!

Проч з війни

Допи

LOUSANA,
Товариші!

Відзиваєсь до ви-
ми в очак, бачучи
нас неправду та ви-
росєяні по цілїм сь-
цюзьмо від рана до
потї чола і нічого
мо, бо працюєм
себе а на вор-
пах. Ми за нашу
чого більше не ма-
зладнів, мордів, та
Над нами скрізь а

луть людей?
Християни! Так, вони лише вміють мордувати, мучити, калічити, як перший ліпший дикун з Австралії.

Чеська соціалістична газета „Pravo Lidu“ містить лише малу частину звирств, якого допущалися християнські війська (Болгари, Серби, Греки) на невірних Турках. І так:

В Порон Зір Болгари вбили 130 старців і жінок турецьких, а багато дівчат знасилували.

В Порон Балія ті самі християнські воєнки замордували 10 Турків, а їх доми спалили.

В Матиміндже болгарські воєнки 60 до 70 Турків прокололи, а всі жінки того міста знасилували.

В Вальвіті а Сінзе всіх Турків силою примусили вихреститись.

В Діже Болгари страшно катували 150 Турків, доки їх на смерть не замучили а їх жінок знасилували.

В Аврет Гісару 17 надоліста Болгари знасилували в очах родичів сімнадцятилітню дівчину Атріше; коли вона втікла їм, вони зловили її і примусили бути любовницею на один тяждень для одного болгарського старшого — опісля той старший передав її назад воєнкам і вони до решти її мучили.

24 жовтня болгарські воєнки Канковона напали на місто Шеру і вирізали та покололи 5 до 6 тисяч безборонних старців, жінок і дітей. Різня тривала через дві години.

В місті Кулькунду болгарські воєнки християни поуставляли Турків в кількахуп, наклали довкола согатоволови, полили нафтою і підпалили. Живцем згоріло 180 старців, 200 хлопців невеличких а 50 дівчат

В Ренану Болгари також палили живцем Турків.

В Плянці і Серчелі лише двох людей виратувало ся — всіх вимордувано та попалено.

В Гінкіару 5000 Турків (старців, жінок і дітей) Болгари перше покололи багнетами, опісля добивали карабінами.

То все стало ся в протягу кількох годин. А щож то доверва діяло ся через цілі чотири місяці? Кілько то невинних, безборонних старців, материй, дівчат, хлопців вирізали — християни? Волю так не поливають ся поля, як на війні людського кровю!

Проч з війною!

В Ренану Болгари також палили живцем Турків.

В Плянці і Серчелі лише двох людей виратувало ся — всіх вимордувано та попалено.

В Гінкіару 5000 Турків (старців, жінок і дітей) Болгари перше покололи багнетами, опісля добивали карабінами.

То все стало ся в протягу кількох годин. А щож то доверва діяло ся через цілі чотири місяці? Кілько то невинних, безборонних старців, материй, дівчат, хлопців вирізали — християни? Волю так не поливають ся поля, як на війні людського кровю!

Проч з війною!

В Ренану Болгари також палили живцем Турків.

В Плянці і Серчелі лише двох людей виратувало ся — всіх вимордувано та попалено.

В Гінкіару 5000 Турків (старців, жінок і дітей) Болгари перше покололи багнетами, опісля добивали карабінами.

То все стало ся в протягу кількох годин. А щож то доверва діяло ся через цілі чотири місяці? Кілько то невинних, безборонних старців, материй, дівчат, хлопців вирізали — християни? Волю так не поливають ся поля, як на війні людського кровю!

Проч з війною!

В Ренану Болгари також палили живцем Турків.

В Плянці і Серчелі лише двох людей виратувало ся — всіх вимордувано та попалено.

В Гінкіару 5000 Турків (старців, жінок і дітей) Болгари перше покололи багнетами, опісля добивали карабінами.

То все стало ся в протягу кількох годин. А щож то доверва діяло ся через цілі чотири місяці? Кілько то невинних, безборонних старців, материй, дівчат, хлопців вирізали — християни? Волю так не поливають ся поля, як на війні людського кровю!

ся як над німкою. Молодість наша від дитинства проминає в тяжкій праці. Ми до гробової дошки аказують вам дорогу, котрогтреба йти, щоб здобути краше жите. Нам плакати на вейшмати, котрі захвалюють буржуазію та вчуть нас того, чого нам нині не треба. Тому організуйтесь, ти ширить вашу лобу часописє „Робочий Народ“.

WALKLEYBERG.

В нас відбуло ся дуже красне зібране майже всіх фермерів з нашої місцевости. Всі зішлись разом, щоб послухати нашого організатора т. Г. Гниду, Згаданий товариш виголосив красну мову про жите мійських робітників і фермерів іказуючи на злидні, які ми переживаємо в нинішнім капіталістичнім лді.

Ми фермери знаочи найлучше своє жите і чому воно таке, визнаємо всіх пролетарів до організації в соціалістичну партію, бо тільки через ню дістанемо таке жите, якого всі бажаємо. В сій великій родині соц. дем. партії, кожда людина знайде своє вдоволенє. Взнаємо рівнож всіх робітників і фермерів, щоб бойкотували всі буржуазні та релігійні часописє, котрі в першій мірі туманять наш поневоленний народ. Проч з кровопійцями та туманниками, проч з такими газетами що похваляють школи убійства а хай жиє наша соц. дем. партія наша соц. дем. пресє! Шаріть „Роб. Народ“ одиноку часописє в Канаді, що уступаєє за нашими робітничими та фермерськими інтересами.

ELMWOOD,

Минувшої неділі зішлось насодити поважне число товаришів на мітінг нашого відділу. На сім мітінгу був також т. Е. Володін, котрий поєновав нам що таке робітничя організація, та в який спосіб треба боритись нам робітникам з капіталістами. Також поєновив нам як величезну шкоду приносєть для робітництва ворог-алькоголь. Відтак по малій дискусії т. Іван Ганушкєв справоздав як деагєт до мійського Ц. К. нашої партії. Товариш прийняв всі ухвали М. Ц. К. передані делегатом і зобовязавсь платити до комітету що три місяці по 25 ц. на пропаганду.

Тож даймо товариші і далше про наш відділ та соц. дем. партію. Не оглядаймось на „сєвєтє“ Федька, котрий ходить сєвєчами та відмовляє людий від нашого товариства. Сєвєчовік і так не має всіх хлопєк дома. Нам не треба з ним числитись. Хай він далше ходить з динєркою до Манор готелью та „кїтчасє“ детективського звїздує, а ми їдєм сємлю вперед тою дорогою, якою пустилисьмо ся.

COPPER CLIFT, ONT.

Дня 14. марта відбув ся у нас мітінг, на котрім говорив організатор Ф. У. С. Д. т. І. Гвида. Ціль його фєсєйду було обговорєне боротьби кияси робітничої з капіталістичною. По промові, присутні ваявились за основанєм відділу Ф. У. С. Д. що й зроблено. На початок вписалось 43. членів.

Слїдуєчий мітінг відбув ся дня 16. марта в галї фїліяльських товаришів, котрі дали нам галю даром. По промові т. Гниди, забра-

ла голос одна товаришка із фїліяльського лєокалю та візнала наших робітників до організації. Сім разом вписалось до нашого відділу 19. членів. Фїліяльські товариші, котрі прибули до нас в більшій числі, привитали ново заснований укр. відділ живими окликами писказуючи свою радість, що й українські робітники пробудились і вступили на дорогу свїдомости, подали їм свою руку та привітали відступити даром свою галю на мітінг.

Дня 17 с. м. відбув ся у нас знова мітінг, на котрім вибрано урядників як слїдує: Н. Бурнадз, В. Риндикевич організатори, Іван Рогожинський, Н. Онуцкий секр. фїнасові, Н. Сливка, В. Кїбюк секр. протоколярні, П. Марків, В. Островський касєрї, В. Г. Бучовський, П. Баюк кольтортери, П. Курганович господар, С. Марків, Я. Мартинюк і Н. Данилюк, контрольна комісія. Ухвалєно вислати до Екз. Ком. нашої Федерациї по чартєр і стемплї, признано партійним органом „Робочий Народ“ та пошпрати всі соц. демократичні часописє, а обмінати консервативну та ліберальну зразу „Канад. Русин“ та „Кан. Фармер“, котрі все їдуть тільки на зраду.

Всі членів маємо нині 71, котрі постановили твердо стояти при інтересах робітничої кляси, та поставити свій відділ на трівкі ноги. На мітінгах зібрано на дорогу організаторови \$6.40, та зєднано кільканайпятьох передплатників „Р. Н.“ „Д. Н.“ і „Кропєловий“.

Іван Рогожинський.

„Народному просвїтителеви“

Недавно один наш дописуватель подав до надрукованя в „Р.Н.“ деякі замітки з „наукового“ (на другий бік) відчиту якогось там банка чи підбанка Хижняка. Ми помістили се на сторє (не знати чиє) чи на нещастє самого автора згаданого відчиту. Дойсь ся дїрнула Хижняка аж до живого, бо як же можна закинути щось такому народному „дїячеві“ як п. Хижняк? Ся людина як поварєня кїдаєє в „У.Г.“ зі злости, та силє чим може на „червоних.“ Нам й не хотїлосьє з сєго приводу говорити більше про такі лиця як Хижняк, колиб сєй „вчєний“ муж не накинєв ся на всіх людий, хто має до діла з редакцією. Його обидило слово „чорносотєнцї.“ Але як показуєє з його дописє, де він так в ідієцький спосіб витолкуєє слово „чорносотєнєць“, що соціал-демократ і чорносотєнєць то все одно, то скажемо, що ми авї на йоту не помилились приліплюючи сєму добродїєви „чорносотєнєцьство.“ Хотїй сєго йому навїть за богато. Коли він в такий спосіб пояснюєє зібраним „про коопєративу“, то йому належать ся єпітет „йо-

ла, а як до сєго братисє, читайте нашє робітничє, соціалістичє газети, бо вони вказують вам дорогу, котрогтреба йти, щоб здобути краше жите. Нам плакати на вейшмати, котрі захвалюють буржуазію та вчуть нас того, чого нам нині не треба. Тому організуйтесь, ти ширить вашу лобу часописє „Робочий Народ“.

Ю. Радванський

ла голос одна товаришка із фїліяльського лєокалю та візнала наших робітників до організації. Сім разом вписалось до нашого відділу 19. членів. Фїліяльські товариші, котрі прибули до нас в більшій числі, привитали ново заснований укр. відділ живими окликами писказуючи свою радість, що й українські робітники пробудились і вступили на дорогу свїдомости, подали їм свою руку та привітали відступити даром свою галю на мітінг.

ла голос одна товаришка із фїліяльського лєокалю та візнала наших робітників до організації. Сім разом вписалось до нашого відділу 19. членів. Фїліяльські товариші, котрі прибули до нас в більшій числі, привитали ново заснований укр. відділ живими окликами писказуючи свою радість, що й українські робітники пробудились і вступили на дорогу свїдомости, подали їм свою руку та привітали відступити даром свою галю на мітінг.

Дня 17 с. м. відбув ся у нас знова мітінг, на котрім вибрано урядників як слїдує: Н. Бурнадз, В. Риндикевич організатори, Іван Рогожинський, Н. Онуцкий секр. фїнасові, Н. Сливка, В. Кїбюк секр. протоколярні, П. Марків, В. Островський касєрї, В. Г. Бучовський, П. Баюк кольтортери, П. Курганович господар, С. Марків, Я. Мартинюк і Н. Данилюк, контрольна комісія. Ухвалєно вислати до Екз. Ком. нашої Федерациї по чартєр і стемплї, признано партійним органом „Робочий Народ“ та пошпрати всі соц. демократичні часописє, а обмінати консервативну та ліберальну зразу „Канад. Русин“ та „Кан. Фармер“, котрі все їдуть тільки на зраду.

Всі членів маємо нині 71, котрі постановили твердо стояти при інтересах робітничої кляси, та поставити свій відділ на трівкі ноги. На мітінгах зібрано на дорогу організаторови \$6.40, та зєднано кільканайпятьох передплатників „Р. Н.“ „Д. Н.“ і „Кропєловий“.

Іван Рогожинський.

„Народному просвїтителеви“

Недавно один наш дописуватель подав до надрукованя в „Р.Н.“ деякі замітки з „наукового“ (на другий бік) відчиту якогось там банка чи підбанка Хижняка. Ми помістили се на сторє (не знати чиє) чи на нещастє самого автора згаданого відчиту. Дойсь ся дїрнула Хижняка аж до живого, бо як же можна закинути щось такому народному „дїячеві“ як п. Хижняк? Ся людина як поварєня кїдаєє в „У.Г.“ зі злости, та силє чим може на „червоних.“ Нам й не хотїлосьє з сєго приводу говорити більше про такі лиця як Хижняк, колиб сєй „вчєний“ муж не накинєв ся на всіх людий, хто має до діла з редакцією. Його обидило слово „чорносотєнцї.“ Але як показуєє з його дописє, де він так в ідієцький спосіб витолкуєє слово „чорносотєнєць“, що соціал-демократ і чорносотєнєць то все одно, то скажемо, що ми авї на йоту не помилились приліплюючи сєму добродїєви „чорносотєнєцьство.“ Хотїй сєго йому навїть за богато. Коли він в такий спосіб пояснюєє зібраним „про коопєративу“, то йому належать ся єпітет „йо-

ла, а як до сєго братисє, читайте нашє робітничє, соціалістичє газети, бо вони вказують вам дорогу, котрогтреба йти, щоб здобути краше жите. Нам плакати на вейшмати, котрі захвалюють буржуазію та вчуть нас того, чого нам нині не треба. Тому організуйтесь, ти ширить вашу лобу часописє „Робочий Народ“.

Ю. Радванський

ла голос одна товаришка із фїліяльського лєокалю та візнала наших робітників до організації. Сім разом вписалось до нашого відділу 19. членів. Фїліяльські товариші, котрі прибули до нас в більшій числі, привитали ново заснований укр. відділ живими окликами писказуючи свою радість, що й українські робітники пробудились і вступили на дорогу свїдомости, подали їм свою руку та привітали відступити даром свою галю на мітінг.

ла, а як до сєго братисє, читайте нашє робітничє, соціалістичє газети, бо вони вказують вам дорогу, котрогтреба йти, щоб здобути краше жите. Нам плакати на вейшмати, котрі захвалюють буржуазію та вчуть нас того, чого нам нині не треба. Тому організуйтесь, ти ширить вашу лобу часописє „Робочий Народ“.

Ю. Радванський

ла, а як до сєго братисє, читайте нашє робітничє, соціалістичє газети, бо вони вказують вам дорогу, котрогтреба йти, щоб здобути краше жите. Нам плакати на вейшмати, котрі захвалюють буржуазію та вчуть нас того, чого нам нині не треба. Тому організуйтесь, ти ширить вашу лобу часописє „Робочий Народ“.

Ю. Радванський

ла, а як до сєго братисє, читайте нашє робітничє, соціалістичє газети, бо вони вказують вам дорогу, котрогтреба йти, щоб здобути краше жите. Нам плакати на вейшмати, котрі захвалюють буржуазію та вчуть нас того, чого нам нині не треба. Тому організуйтесь, ти ширить вашу лобу часописє „Робочий Народ“.

Ю. Радванський

ла, а як до сєго братисє, читайте нашє робітничє, соціалістичє газети, бо вони вказують вам дорогу, котрогтреба йти, щоб здобути краше жите. Нам плакати на вейшмати, котрі захвалюють буржуазію та вчуть нас того, чого нам нині не треба. Тому організуйтесь, ти ширить вашу лобу часописє „Робочий Народ“.

Ю. Радванський

ла, а як до сєго братисє, читайте нашє робітничє, соціалістичє газети, бо вони вказують вам дорогу, котрогтреба йти, щоб здобути краше жите. Нам плакати на вейшмати, котрі захвалюють буржуазію та вчуть нас того, чого нам нині не треба. Тому організуйтесь, ти ширить вашу лобу часописє „Робочий Народ“.

ла, а як до сєго братисє, читайте нашє робітничє, соціалістичє газети, бо вони вказують вам дорогу, котрогтреба йти, щоб здобути краше жите. Нам плакати на вейшмати, котрі захвалюють буржуазію та вчуть нас того, чого нам нині не треба. Тому організуйтесь, ти ширить вашу лобу часописє „Робочий Народ“.

Ю. Радванський

ла, а як до сєго братисє, читайте нашє робітничє, соціалістичє газети, бо вони вказують вам дорогу, котрогтреба йти, щоб здобути краше жите. Нам плакати на вейшмати, котрі захвалюють буржуазію та вчуть нас того, чого нам нині не треба. Тому організуйтесь, ти ширить вашу лобу часописє „Робочий Народ“.

Ю. Радванський

ла, а як до сєго братисє, читайте нашє робітничє, соціалістичє газети, бо вони вказують вам дорогу, котрогтреба йти, щоб здобути краше жите. Нам плакати на вейшмати, котрі захвалюють буржуазію та вчуть нас того, чого нам нині не треба. Тому організуйтесь, ти ширить вашу лобу часописє „Робочий Народ“.

Ю. Радванський

ла, а як до сєго братисє, читайте нашє робітничє, соціалістичє газети, бо вони вказують вам дорогу, котрогтреба йти, щоб здобути краше жите. Нам плакати на вейшмати, котрі захвалюють буржуазію та вчуть нас того, чого нам нині не треба. Тому організуйтесь, ти ширить вашу лобу часописє „Робочий Народ“.

Ю. Радванський

ла, а як до сєго братисє, читайте нашє робітничє, соціалістичє газети, бо вони вказують вам дорогу, котрогтреба йти, щоб здобути краше жите. Нам плакати на вейшмати, котрі захвалюють буржуазію та вчуть нас того, чого нам нині не треба. Тому організуйтесь, ти ширить вашу лобу часописє „Робочий Народ“.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ
Мих. Губіцького
880 Main St. Winnipeg, Man.
PHONE ST. JOHN 2579.
Отсим маю честь повідомити моїх давніх і нових коштумерів, що від 15 марта я відтворив кравецьку роботу на 880 Main St.
Памятайте, що в моїй шапі можете замовити убрание починаючи від \$20 і висше, а всі будете вдоволені.
З поважанєм робітництву М. Губіцький.

Найлучші і найтаньші!
є вїденські гармонїї, які ми продаємо задля браку місця.
З причини сєй, ми продаємо їх за шїв дармо.

Ч. 399. Магонове дерево, гўзики з перлової маси гарно викичєна дво-тонова. Величина 9x6 цалів з 2 басами цїна лише \$3.45, та сама з 4 басами коштує всєдї \$5.50 у нас лише \$4.00
Ч. 400 Імітація дерева магонового. 19 перл. клявішів 6 басів. 14-фалдований мїх 28x15 см 11x6 цалів—коштувала \$9.00 тепєр лише \$7.00, та сама 8 басів коштувала \$10.00 тепєр лише \$7.75.
та сама 21 перлових клявішів, 8 басів, дуже тано \$10.35.
Виншїм шторї і цїннику продають таку гармонїю за 18 доларїв у нас лише \$10.35.
Звернїть Вашу увагу, що така цїна, ще не чувана.
За висїлку нашого товару, ми гварантуємо.
Каталогї книжок і інструментів висїлаємо ларом.
RUSKA KNYHARNIA
850 Main St. Winnipeg, Man.

